

3. Buntova N. Innovation-related aspects of the development of world hotel services market / Natalia Buntova // Innovative Trends in World Trade Development: the monograph / Edited by Prof. A.P. Rumyantsev - Kyiv: NAU. 2018. – 416 p. – P. 362-384.

УДК 379.851

РЕГІОНАЛЬНА ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНА СИСТЕМА: СУТНІСТЬ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ

С. М. Шевчук, доктор географічних наук, професор
О.А. Легоньков, студент
Київський національний університет технологій та дизайну

Ключові слова: туризм, рекреація, регіональна система.

Розвиток туризму та рекреації розглядається сьогодні у руслі системно-структурного підходу, де предметом просторового аналізу є територіальні суспільно-економічні системи. Кожен регіон України може розглядатися як особлива туристично-рекреаційна система регіонального рівня. Територіальна туристично-рекреаційна система – основна форма організації туристично-рекреаційного господарства регіону. Сучасні підходи до вивчення регіональної туристично-рекреаційної системи ґрунтуються на економічних, соціальних, політичних, законодавчих, екологічних складових, які суттєво трансформувалися під впливом ринкових пріоритетів.

Для того щоб сформувати збалансовану регіональну стійку систему та територіально її оптимізувати, потрібно забезпечити її функціонування відповідно до сучасних умов ринку, потрібна стратегічна модель з урахуванням різноманітних поєднань структурних елементів (внутрішніх та зовнішніх турпотоків, ресурсів, інфраструктури, системи управління, нормативно-правової бази і т.д.), де відображені характеристики, завдяки яким можна визначити спеціалізацію територіальної туристично-рекреаційної системи області.

Головними функціями регіональної туристично-рекреаційної системи є: забезпечення зайнятості місцевого населення, покращення його якості життя, позитивна динаміка економічної ефективності (внаслідок збільшення інвестицій у туристично-рекреаційну інфраструктуру, торговельного обороту галузевих підприємств, податкових надходжень, а також збільшення частки експортно-імпортного обороту).

Туристсько-рекреаційний потенціал, розглядається як сукупність природних, культурно-історичних та соціально-економічних умов та ресурсів території; визначальних можливостей розвитку різних видів відпочинку та туризму, здійснення різноманітних туристично-рекреаційних занять. Під туристично-рекреаційним регіоном розуміється територія, що має природні, культурно-історичні та соціально-економічні передумови для розвитку туризму та рекреації, яка містить інфраструктуру, що необхідна для перебування, розміщення, харчування та організації дозвілля туристів.

Форми та інтенсивність туристично-рекреаційного використання території тісно пов'язані із соціально-економічним розвитком регіону, який або перешкоджає, або сприяє реалізації ресурсних передумов організації відпочинку та задоволення туристично-рекреаційних потреб населення. В роботі основна увага приділялася особливостям структури населення, транспортної інфраструктури, матеріально-технічної бази туризму, а також основним напрямкам туристської політики у області.

Територіальні поєднання компонентів туристично-рекреаційного потенціалу впливають на спеціалізацію регіональних та локальних туристично-рекреаційних систем. Комплекс видів відпочинку та туризму (лікувально-оздоровчий, спортивний, екскурсійно-пізнавальний, екологічний, сільський, гастрономічний, фестивальний, релігійний, розважальний, освітній туризм) та його складових виявляється у розвитку тих чи інших видів відпочинку та туризму.

Оцінка території з метою розвитку рекреації та туризму складається з виявлення потенціалу, можливостей та обмежень розвитку, що передбачає попереднє визначення атрактивності та рекреаційної ємності ландшафту, багатство та різноманітність елементів культурно-історичної спадщини, виявлення обмежень розвитку регіону та оцінки раціональності та доцільності територіальної мережі інфраструктури туризму, що склалася.

Таким чином, завдяки наявності всіх необхідних підсистем (природних та культурних територіальних комплексів, технічних систем, обслуговуючого персоналу, органів управління, відпочиваючих та туристів) територія може розглядатися як туристично-рекреаційна система регіонального рівня. Функціонування та розвиток туристсько-рекреаційної сфери залежить від ефективності туристичної політики, а також від зацікавленості туристичних підприємств у використанні регіональних туристично-рекреаційних ресурсів та у підготовці кваліфікованих кадрів.

Список використаних джерел

1. Шевчук С. М. Туристично-рекреаційна система Полтавської області: сутність та функціонування. Туристичне регіоназнавство : матеріали науково-практичного семінару кафедри міжнародного туризму та країнознавства Національного авіаційного університету: збірник тез. Київ : НАУ. 2022. С. 11–14.
2. Shevchuk S.M., Dobrianska V.V., Myskovets N.P., Kokhan M.O., Shepel T.V. Marketing Aspects of Image Formation and Investment Attractiveness of Territories and Enterprises. *International Journal of Economics & Business Administration*. 2020. Volume VIII, Issue 2. P. 229–239.
3. Shevchuk S. Regional model of recreational land use. Міжнародний та національний досвід суспільно-географічного розвитку туристичної галузі в умовах євроінтеграції: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції / ред. кол.: Т.Д. Щербан (гол.) та ін. Мукачево: МДУ, 2022. С. 5–7.